

Debreczeni Független Újság

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Helyben: Vidéken:
Egy hóra. . . . . I kor. Egy hóra. . . . . I kor. 50 fill.
Negyedévre . . . 3 . . . . . Negyedévre 4 . . . 50 .

Felolvasó szerkesztő:
HEGEDŰS LORÁNT.
Kiadók és lap tulajdonosok:
HOFFMANN és KRONOVITZ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
DEBRECZEN,
Piac-utca 47. és 48. szám.

Szterényi József.

Debreczen, július 28.

Szterényi József kereskedelemügyi államtitkár ma délután beszámoló beszédet mondott brassói választói előtt. A beszámoló beszéd messze felülemelkedett a szokásos beszámolókon úgy az államtitkár kiváló államferfiúi egyénisége, mint beszéde nagy súlyú politikai jelentőségénél fogva. A beszámoló az utóbbi évek politikai történetének egyik legjelentősebb eseménye, mert meg kell valahán, a koalíciós kormányzás ténykedéseit a aposzban senki sem volt képes eddig menteni, mint Szterényi József és Magyarország jövője magatartásának irányát — a reális viszonyokkal számolva — bölcsőbb előrelátással kijelölni még senki sem tudta, mint éppen ő.

Szterényi József államtitkár brassói beszámolójából egész nagyságában megismerhette mindenki azt a nagy koncepciójú államferfiút, akit Szterényi József magában rejt. Az ő működésének egész értékes foglalatját előragyogtatta ez a beszámoló, dacára annak, hogy az, s ezt hangsúlyozzuk, éppen az öndicséretől állott a legtavolabb. Ténykedések elmondásából, számok elősorolásából állott csupán a beszámoló s nem ékes retorikai mű volt, de oly tények és oly számok voltak ezek, melyek, hogy közhelyhez forduljunk Demosthenesként beszéltek.

Lehetünk, aminthogy vagyunk is, más politikai pártálláson, mint Szterényi József államtitkár, de Szterényi működése azon a szinten áll, hogy mindenkinek meg kell előtte hajolni. Aminthogy az egész ország helyeslése között állapította meg csak nem régiben róla nem kisebb tekintély, mint Lánchy Leó, hogy a koalíciós kormányzásának egyedüli jótékonyhatású momentuma Szterényi József értékes működése volt.

Ezzel tisztában is van a magyar közvélemény, habár ugyanakkor el is itéli a koalíció káros kormányzását és uralmának büneit.

Ez az ellentét, mely Szterényi működése és a koalíciós kormányzás között van, annál élesebb világításba helyezi ennek a vaserejű, vasszorgalmu államferfiúnak hazafias munkáját, amelynek nagyszerű értékét működésének nyilvánvaló eredményei adják meg.

Mert kétségtelen, hogy Szterényi József államtitkári pozíciójában bámulatos munkát végzett. Az iparpolitika terén például három év alatt nagyobb haladás

történt a vezetése mellett, mint a multban évtizedek alatt. És mikor rámutatott arra hiteles számokkal, hogy a hazai ipar fejlesztése körül e rövid idő alatt mi minden történt, a száraz számok szinte meglevenedtek s mint megannyi dicséretzengő szó töltik be az országot. A kormány az ő előrelátásával ismerte fel azt a kötelességet, amivel a hazai iparnak tartozik nemcsak a jelenre nézve, de a jövő szempontjából is.

Amely tereken pedig nem konstatalhat fejlesztést, vagy az elért eredményt kevésnek tartja, ott programot állít fel a jövőre nézve. És megállapíthatjuk, hogy amily becses munkát fejtett ki munkakörében a multban, ép oly értékes utmutatással szolgál a jövőre. Ezekben a programkijelölésekben szinte megcsodáljuk imponálóan éles elméjét, bölcs előrelátását. Amit a magyar vasutak fejlesztéséről nagy vázlatokban kifejt, az, mint egyedül helyes és célravezető út áll a kormány előtt. Ahogy a jövőben folytatandó gazdasági politika irányát kijelöli, az előrelátó politikus áll előttünk.

Abban a körben szokatlan és éppen ezért igen méltánylandó objektivitással vette bonckés alá a magyar kereskedelem állapotát. Nyílt egyéniségéhez méltó félremagyarázhatatlan szavakban kelt védelmére a magyar kereskedelem jogos érdekeinek, nem hallgatva el rosszaló véleményét a törvényhozás kereskedelemellenes hangulatáról. Szterényi József ezzel a súlyos, de igazságos szavavánnagy háttára kötelezte a magyar kereskedőket. Az ő hazafias aggodalmából fakadt súlyos bírálatat kell, hogy megszívlelje a magyar törvényhozás, amelynek szemébe mondta azt a nagy igazságot, hogy gazdasági életünk legerősebb tényezője a hazafias kereskedelem.

Ha más kérdésekben kifejtett álláspontját nem is osztja mindenki, de azt el kell ismerni, hogy Szterényi Józsefet minden kérdésben lángoló hazafisága vezeti. Nem üres szavakban ad ennek kifejezést, de munkában és tettekben. És ezért tarthat Szterényi József igényt minden hazafias ember becsülésére, elismerésére. Nagy egyéniségét, államferfiúi bölcsességét, ha eddig nem ismerte bárki teljes mértékben, a mai beszámolója után lehetetlen meg nem látni és meg nem becsülni.

És mikor mindezeket az elfogulatlanon talál megállapítja, egyszersmind kell, hogy konstatalja az ország közvéleményének sajnálatát ama dolog fölött, hogy ily egyéniség, mint Szterényi József

még nem áll azon a helyen, amely őt nagyszerű kvalitásainál fogva megilleti, megköveteli. (h. s.)

Debreczen város monográfiája.

A városnak huszezer hononájába kerül.

Az Országos Monográfiai Társaság Debreczenben.

Megirtuk volt, hogy az Országos Monográfiai Társaság ajánlatot tett a városnak, hogy megírja Debreczen monográfiáját. Minthogy a városnak még irodalmi és tudományos nívón álló, kifogástalan monográfiája nincs, a jog- és pénzügyi bizottság, amely legutóbb az ajánlatot tárgyalta, nem utasította el az ajánlatot, hanem kimerítő felvilágosítást kért a társaságról arra nézve, mennyibe kerül a monográfia megírása és kiállítása s mily áldozattal kellene ahhoz Debreczennek hozzájárulnia és ezen anyagi áldozattal szemben mit kapna a város?

A feltett kérdésekre most válaszolt a társaság igazgatója, Vértés Ferenc, aki az össze-költségekről az alábbi kimutatást közli:

Írók díja	3000 K
sajtó alá rendezés	2000 K
levéltári kutatások díja	4500 K
bírálati díjak	2200 K
helyszíni adatgyűjtés díja	1000 K
az adatgyűjtő költségei	1500 K
a szerkesztőség költségei	1000 K
a kiadóhivatal költségei	8000 K
nyomdaköltség	10.950 K
képek nyomása	3360 K
a város térképe	600 K
egy aquarell kép díja	200 K
3 színnyomásos reprodukció	720 K
képek előállítás	2400 K
könyvkötő díja	6600 K
kötetek postai szállítása	2310 K

az összes kiadások összege tehát 60.340 K

Ezzel szemben a bevétel tételei ezek volnának:

2400 törzs előfizető	4	12 K	28.800 K
elarusítás a városban	20	"	6.000 "
elarusítás az országban	20	"	4.000 "

Tehát fedezetlenül marad 21.200 korona.

Debreczen városra ezen 21.200 korona fedezése várna. A monográfiai társaság szerint azonban ezen összeget csökkenteni lehetne, ha a város, vagy annak polgármester felszólítaná a debreczeni takarékpénztárakat, vállalatokat, gyárakat, hogy járuljanak hozzá a monográfia költségeihez, mert bizonyos, hogy ily uton tekintélyes összeg jutna a monográfia céljaira.

A társaság helyi szerkesztőséget szervezne s gondoskodnék arról, hogy elsőrendű írók működjenek közre a monográfia megírásában. Végül a város rendelkezésére ötven ingyen példányt ajánl föl a társaság,

Lábizzadás, Kézizzadás, és Hónalyizzadás

ellen legjobban a Molnár-féle SUDORAN. Amerikai recept szerint készült legiztosabb izzadás elleni szer. Teljesen ártalmatlan. Hatása nem abban nyilvánul, hogy — mint az eddig ismeretes izzadás elleni szereknél a porusokat eldugítja vagy összehúzza, — hanem az epidermisen át beszívódván az okot gyógyítja meg, hogy az okozat magától elmaradjon. Bekelés után az izzadás és az esetleges penetráns szag azonnal elmúlik. Ár 1 kor. 20 fill. probadohoz 70 fill. Kapható Debreczenben; Mihálovits Jenő, Gr. sz. Nagy Ferencz, Mauthner, Muraközy és Radákovits gyógyszerárakban, valamint 1 K 30 fill. illetőleg 80 fill. előzetes beküldésével Molnár János gyógyszerésznél Szombathelyen.

mely a többek között azzal érvel, hogy Debrecen városától a kívánt 20 ezer korona áldozat annál kevésbé volna nagy áldozat, mivel ilyen összegben a város maga sem tudná előállítani a monográfiát.

Az Országos Monográfiai Társaság beadványát mai ülésén tárgyalta a városi tanács s úgy határozott, hogy azt véleményadás végett kiadja a jog- és pénzügyi bizottságnak.

Szterényi József beszámolója.

Az államtitkár Brassóban.

A mostani pangó politikai életnek jelentős, nagy eseménye az a hatalmas, szinte politikai tanulmánynak vehető beszámoló beszéd, amelyet Szterényi József államtitkár mondott el ma brassói választói előtt. Az ország politikai közvéleménye most kétségkívül nagy érdeklődéssel tekint Brassó felé, ahol, talán a legilletékesebb politikus, sok tárgyilagos igazsággal világítja meg a mai helyzetet s kitér a kormány három éves működésének eredményére is.

Szterényi József államtitkár, aki egy pár napig a román királyi pár vendége volt, tegnap érkezett meg Sinajából Brassóba.

Az éjszakát szalonkocsijában töltötte, s ma reggel nyolc óra körül lépett ki a peronra. A pályaudvaron óriási néptömeg lelkesen ünnepelte az államtitkárt. A fogadtatásánál jelen volt Mikes főispán, Brassó város polgármestere, Zakariás János országgyűlési képviselő s a város notabilitásai.

Hosszu kocsisorok kíséretében vonult Szterényi a fellobogózott városba. Az Európaszállóbeli lakására hajtattott az államtitkár, ahol a délelőtti folyamán küldöttségeket fogadott. Délben Mikes gróf főispánnál volt ebédre hivatalos Szterényi József.

Délután a szálló nagytermében sok ezerre menő hallgatóság előtt tartotta meg Szterényi József beszámoló beszédét. A nagyszabású beszédnek, melynek fontos, kiemelkedő részeit itt közöljük:

Tisztelt Uram, Választó-polgárok! (Halljuk! Halljuk!) Régi vágyam teljesedik a mai nappal, midőn hosszabb idő után ismét megjelenhetek az Önök körében, hogy számot adjak Önöknek a kormány és törvényhozás tevékenységéről. Számot adjak erről a három évi tevékenységről éppen a jelen időpontban, midőn a kormány csak ideiglenesen vállalta az ügyek vezetését és csupán azért, hogy egy súlyos válság alkotmányos megoldását lehetővé tegye. Számot adjak változott viszonyok közt, midőn a pártok szövetsége már felbomlott és a kritika változatlanul nyilatkozhatik meg.

A választójog reformja.

Az államtitkár elsősorban visszafelé vetett a kormány hároméves működésére és a törvényhozás alkotásai közül kiemelte az ugynevezett alkotmánybiztosítókot.

Ezekhez a törvényekhez sorakozik — ugymond — ezeknek betetőzése kívánt lenni annak a nagy alkotásnak létrehozatala, mely a kormány legfontosabb feladatát volt hivatva megoldani — az általános választói jog, melyre vonatkozó törvényjavaslatot a kormány betérjesztett ugyan, de amely a közbejött politikai események miatt sajnos eddig országgyűlésileg elintézendő nem volt. Nagy alkotás ez, a legerősebb nemzeti érzék által sugárlva, azzal az alapföltétellel, hogyha a nemzet széles rétegei bevonatnak az alkotmány sárcába, a vezetés biztosítottaság

továbbra is a számbelileg is vezető magyarságnak és az intelligenciának. Meggyőződésem az, hogy oly általános választói jogra, mely egyenlőséget biztosítson minden irányban, ma még nem értünk meg. Meggyőződésem, hogy aki alkotmányos jogokat van hivatva gyakorolni, aki döntő szavazatot adjon le arra nézve, hogy az állam kormányzatában mely irányok és elvek érvényesüljenek, annak erre képesnek is kell lennie. Ellenkező esetben mások akarátát érvényesítő tömeguralom fejlődik ki. Ez pedig igen veszedelmes lehet. Meggyőződésem, hogy az ugynevezett általános, egyenlő, titkos választói jog nemzeti szempontból veszedelmes lehet az országra nézve.

Ez lévén a felfogásom, önként következik ebből, hogy az általános választói jognak csupán oly formáját fogadom el, mely e részben a legkisebb kockazattal jár. Ilyen a kormány erre vonatkozó törvényjavaslata, ellenben oly reformot, mely az ugynevezett egyenlő titkos választói jogban jutna kifejezésre, nem fogadnék el, sőt ilyenekkel szemben kötelességemnek tartanám a legerősebb harcot is felvenni. Mert ne feledjük, hogy ennek a kérdésnek szerencsés vagy szerencsétlen megoldásán fordulhat meg az ország egész jövő alakulása. Itt dőlhet el a kérdés: egységes nemzet és állam maradunk-e vagy nem.

Talán éppen itt, az ország erdélyi részében kell ezt a legkevésbé bizonyítani. Sajnos, hogy dacára e kérdés ezen rendkívül nagyfontosságának, nem sikerült azt eddig alkotmányos elintézéshez jutni. El is tekintve attól, hogy erre a kormány és országgyűlés a koronával és a nemzettel egyaránt kötelezettséget vállalt, mulhatlanul s ükészesnek tartom annak a jelen országgyűlés által való megoldását. Önmagunk iránt tartozó kötelesség ez. Bármily nagyok legyenek is az elintétek, mely a három év előtt éppen ennek a kérdésnek megoldására egyesült pártokat egy más, ugyancsak nagyfontosságú kérdésből folyólag egymástól elválasztják, nem adom fel, nem adhatom fel a reményt, hogy a pártok minden szövetség nélkül is meg fogják találni annak módját, miszerint ezt a nagy kérdést a nemzet javára mielőbb megoldják. Ha ez megtörtént, ám törjön ki ismét a pártok egymás közötti harca, de a míg ez az ország a magyar nemzet érdekében meg nem történik, addig dugjuk hüvelyünkbe kardjainkat.

Az adóreform és a kiegyezés.

Áttérve ezután a gazdasági térre, mely a szociális irányú működéssel domborodik ki a kormány és törvényhozás három évi tevékenységében a legnagyobb alkotással kezd, mely kimagasló lenne bármely nagy kulturállamban is, melyet illetőleg csak egy vélemény lehet, a csodálatot megalkotója iránt: az adótörvényekkel. Egy élet gazdag tapasztalatai és több mint egy évtized nagy munkájának eredményei vannak lefektetve abban a törvényben, melyet az adóreform alkot.

A közgazdasági tevékenység második csoportjába tartozik az a nagy anyag, mely az Ausztriával való gazdasági viszony rendezésére vonatkozik. Egy teljes évi kormányzati tevékenységet foglalt le. Az államtitkár ezzel az anyaggal behatóan foglalkozott.

A magyar autonóm vámtarifáról szólott először, majd a kiegyezést igyekezett megvédeni. A kormány nem választotta a status quo-t, mert a status quo nemcsak nem jelentette volna a vámterületi önállóságot, hanem csak ugyanazzal a leköötöttséggel járt volna 1917-ig; csak hogy azzal a különbséggel, hogy míg a szerződés az önálló vámterületre való áttérhetés minden képzelhető akadályát egyszermindenkora elhárította, addig a status quo már gazdasági harcot, olyan guerilla-harcfélélt jelentett volna, mely ismét leköötötte volna legjobb erőinket.

A Balkán-szerződések.

Ezután azt fejtette ki, hogy céltudatos gazdasági politikát kell a Balkán-államokkal szemben követnünk és a szomszédos keleti államokat gazdaságilag lehetőleg szorosan magunkhoz kell fűzni.

Ebből a szempontból indulva ki, megkötötte a kormány Romániával az új kereskedelmi szerződést, mely alkotmányos elintézésre vár. Megkötötte áldozatok árán is, csak hogy a szomszédos állammal kedvezőtlenebb gazdasági relációkba jussunk és ennek révén a két állam szorosabb politikai viszonyba is kerülhessen egymással. Sajnos, hogy a Szerbiával korábban megkötött kereskedelmi szerződés nem kerülhetett alkotmányos tárgyalásra; nem rajtunk múlt, hogy ezt vissza kellett vonni. Magasabb politikai érdekek, valamint az ipar és kereskedelem fontos érdekei követelik azonban hogy ha hazánk gazdasági viszonyaival számoló szerződések köthetők Szerbiával, Bulgáriával Montenegróval, azok mielőbb megköttessenek, hogy végre valahára rendezett külkereskedelmi viszonyaink legyenek és a balkán politika tekintetében azt az erőt kifejthesük, mely monarchiánkat megilleti és annak érdekében van.

Az iparpolitika.

A kormány és törvényhozás gazdasági irányú tevékenységének további csoportját az iparpolitika képezte. E részben első helyen emlékezik meg a hazai ipar fejlesztéséről szóló törvényről.

A kisipar terén annyi történt e három év alatt, mint azelőtt soha. Egyedül gépegélyekre kerekén 3.300.000 koronát fordított a kereskedelemügyi miniszter. A kisipari szervezetekre az idő alatt kerekén 1.500.000 kor. fordított. Sokkal nagyobb arányokban jelentkeznek természetesen a gyárparban, melyben a nagy arányokban kifejlesztett állami üzemek nélkül ezen három évi idő alatt kerekén 85 millió korona befektetéssel létesültek, illetve kibővültek gyárak, melyek kerekén 22.000 új munkást foglalkoztatnak és évenként mintegy 70–80 millió kor. értékű iparcikket termelnek. Oly eredmény ez t. uraim, minővel állami iparfejlesztésünk rövid története — sajnos — eddig nem dicsekedhetett.

A kereskedelem sérelmei.

Majd a kereskedelemre tért át az államtitkár beszédében. Valami nagyszabású alkotásokra ezen a téren — mondta — sajnos nem utalhat. Sőt ami történt ez irányban, annak egy részét is maga ellen irányítottak véli a kereskedő osztály. Joggal-e vagy nem, itt nem kutatja, de amennyire a leghatározottabban állítja, hogy a kormánnyal szemben teljesen jogtalan a kereskedelem ellenesség vádjá ugyanolyan öszinteséggel megvallja, hogy a törvényhozás tekintélyes része nem mondható valami nagy kereskedelembarát érzelműnek.

A mértékről, ezek használatáról és ellenőrzéséről vagy a külkereskedelmi statisztikáról vagy a csekkről szóló törvények bizonyára nem mondhatok kereskedelemellenesnek. Különben a kereskedelmi üzletek átruházásáról és a végrehajtási eljárásról szóló törvény módosításáról alkotott törvények azok, melyeket a kereskedő osztály egy része maga ellen irányítottnak tekint. Öszinte sajnálattal látja közgazdaságunk minden igaz barátjának azt az averziót — hangsúlyozza, — mely gazdasági köreink egy részében a kereskedelem ellen kétségkívül megvan. Sajnálatos e annál is inkább, mert gazdasági életünk legerősebb tényezőjének, akár agrár, akár ipari tekintetben, éppen a hazaias kereskedelmet tartja. Ennek támogatása és közreműködése nélkül meddő marad minden mezőgazdasági, vagy iparfejlesztési törekvésünk. Visszaélésekről, melyek a

gazdasági élet minden ágában — így a kereskedelemben is előfordulnak, nem lehet és nem szabad egész foglalkozási ágakra következtetni. A magyar kereskedelem maga üzi legerősebben a körében az ilyen előforduló visszaéléseket és jellemző e tekintetben, a tisztességtelen versenyről szóló törvény alkotását, amelyre vonatkozó törvényjavaslat alkotmányos tárgyalásra szintén készen áll, maguk a kereskedelem érdekképviselői sürgették lejobban. A magyar kereskedelem becsülettel teljesíti a maga feladatait a hazai gazdaság szolgálatában és egyúttal igen jelentős társadalmi tényezővé tudott emelkedni: megérdemli tehát az őszinte tiszteletet.

A vasutak fejlődése.

Sorra kerül ezután a közlekedés és a szociálpolitika. A vízi beruházások ismertetését a vasutak ügye követte. Nemcsak az államvasutakról szólt, hanem a többiről is. Kiemelte, hogy az egész vasutépítésünk történetében az a három év volt a legtermékenyebb. Ezen aránylag rövid idő alatt 31 helyi érdekű vasuti törvény alkottatott, míg maga a vasuti hálózat 18.561 kilométerről 21.473 kilométerre emelkedett, vagyis ezen 3 év alatt 3012 kilométer vasutvonal épült, a befektetési tőke pedig az ezen idő alatt engedélyezett 44 helyi érdekű vasutnál kerekén 181 millió koronát tesz.

Beszélt ezután a vasuti szolgálati rendtartásról, majd a vasuti munkások szövetségének feloszlásáról, mely a fegyelem fenntartása érdekében vált szükségessé.

A kormány legfőbb gondját az államvasutak teljesítőképességének biztosítása képezte.

300 milliós új beruházás.

A kormány a legsürgősebb szükségletek kiegészítésére kért felhatalmazást a törvényhozástól, mely előbb 1907-ben 90.000.000 koronát, majd 1908-ban 202 millió koronát bocsátott beruházásokra rendelkezésére.

Csak hogy ezzel csupán a legégetőbb hiányok voltak, illetőleg lesznek pótolhatók. Államvasutunk — sajnos — oly állapotban van, hogy ha a további nagy befektetésekkel és a szükséges szervezeti intézkedések gyors keresztülvitelével nem sietünk segítségére, de egyúttal nem kezeljük azt a legérelyesebb kézzel, akkor rövid időn belül igen-igen komoly bajok állhatnak ott be, melynek azután természetesen kihatásuknál fogva nemcsak az államügyekre, de az egész közgazdasági életre oly súlyos következményekkel fognak járni, melyekért lehetetlen lesz a felelősséget vállalni. Ezt t. uraim teljes nyíltsággal megmondani kötelességemnek tartom. Az állampénzügyekre való káros kihatás — sajnos — már is mutatkozik, az államvasutakban befektetett tőke kamatozása az 1906. évi 4,3 százalékról már leszállott 1908-ban 2,82 százalékra.

Ezen az állapoton részben segíteni fog az államvasutak árutarifájának reformja, mely az érdekeltséggel egyetértésben vitétt keresztül, de szemben a több mint 50 millió korona jövedelemcsökkenéssel elenyésző az így fennálló 16–17 millió korona bevételi többlet, úgy hogy mélyreható reformokra lesz itt még szükség. A beruházási szükségletet illetőleg készen áll egy tíz évre megállapított részletes terv. Minden előkészület meg van téve annak tervszerű keresztülvitelére, de az legalább hétényolcszáz millió korona befektetést fog igényelni. Első helyen áll e tekintetben a budapesti pályaudvarok kérdésének megoldása, mely szintén teljesen elő van készítve.

Nem kisebb jelentőségű az államvasutak szervezeti reformjának kérdése.

A vasutak dolgánál említette fel az államtitkár a horvát nyelv kérdést is, melyet tudvalevőleg a vasuti szolgálati rendtartás tárgyalása alkalmával vetettek fel a képviselőházban.

Szerencsének tartja az államtitkár

az országokra nézve, hogy a vasuti szolgálati rendtartás alkalmat adott a horvát kérdés kitörésére. Az ország idejekorán vehette észre, hogy saját területén robbanó aknáknak vannak elhelyezve, melyek súlyos veszedelmeket hozhatnak számára.

A gazdasági fejlődés jövője.

Beszédének következő része a kormány és törvényhozás szociálpolitikai működésének méltatása volt. Szólt a kivándorlásról, a kormány lakásügyi politikájáról, majd rátért arra a sűrűn hangoztatott panaszra, hogy a törvény türelmetlen terheket ró a kisiparosokra és számszerű adatokkal bizonyította be, hogy ezek a panaszok nem jogosak.

Gazdasági és szociális irányzatú tevékenységük még nem domborodott ki a kormányzati működésben úgy, mint ezen idő alatt. Ez kifejezésre jut abban is, hogy a mai kormány három éves működése alatt alkotott 162 törvényből, 108 gazdasági és szociális jellegű.

Ez a tevékenység irányt jelző a jövőre nézve is.

A legutóbbi 8 év ipari munkája, mely alatt a lehető legrosszabb viszonyok dacára is oly eredményt értünk el, hogy minden okunk van teljesen megelégedetnek lenni vele. 8 év után t. uraim 1899-től 1906-ig gyári iparunk kerekén 600.000.000 koronával termelt többet, mint 8 évvel ezelőtt. És ha ezen idő különböző anyagdrágulását is számba vesszük és azt a legmagasabb 30 százalékra vesszük, akkor is évi gyáripari termelési többletünk kerekén 400.000.000 K. Vegyük hozzá uraim kisiparunk sok ágának — számokban ki nem fejthető megerősödését — és az e téren megnyilatkozó egészséges fejlődést: akkor oly eredményvel állunk szemben, mely biztató a jövőre nézve és azt mutatja, hogy a fokozottabb mértékben foglalkozó iparunk fejlesztésével a gazdasági önállóságunk utjait erőteljesen egyengethetjük.

Csak hogy az egymaga még nem elég. Komoly, nagyarányú közlekedési, vasuti és vízi, valamint nagyarányú földmívelési politika is szükséges hozzá. Ha ezt a munkát elvégezzük, erős gyűjtünk az ország számára. Ha elmulasztjuk, még több erőt veszünk.

Az önálló bank.

Nem kicsinylem t. uraim azt a fontos kérdést, mely körül a politikai harc foly: a bankügyet. Nagy gazdasági jelentősége elvitathatatlan. Kezdetül fogva azon az állásponton voltam, hogy ha az önálló bankot súlyos anyagi kockázatok és politikai bonyodalmak nélkül meg lehet most teremteni, akkor meg kell azt oldani. Legyen egy időnként visszatérő ütköző ponttal kevesebb: ugyanis tulajdonul sok ama két állam között. De viszont azt is ugyanily nyíltsággal ki kell jelentenem, hogy oly nagyszabásúknak a bankkérdés mostani, tehát határidőhöz kötött megoldást nem tartom, hogy azért az ország egész gazdasági fejlődését kockáztassam, sőt alkotmánykonfliktust idézzek elő miatta. Pedig azt a fejlődést komolyan látom veszélyeztetve. Nyugodt fejlődésünket csak a korona és a nemzet egyetértése biztosíthatja. Épen ezért óhajtottam volna, hogy megtaláljuk a módját és utját az egyetértés helyreállításának, — a korona hatalmának öregbítésére és a nemzet erejének gyarapítására.

Nincs az a hatalmas ország a világon t. uraim, melyet egy két-három évenként visszatérő súlyos politikai válság tönkre ne tenne. Mennél inkább egy országot, melyet belső és külső ellenségek nyugvó pontra amúgy sem engednek.

Azért az ország iránt tartozó kötelességünk, hogy keressük a megértés utjait s normális parlamenti viszonyokat teremtve, újabb komoly munkához fogjunk.

Kétségtelenül nagy munkát végeztünk aránylag rövid idő alatt. A munka nagyobb része azonban még hátra van. Új helyzet előtt áll az ország és ez új feladatokat szab. E feladatokat meg kell oldanunk. Szívesen, örömmel veszem ki e munkából a magam szerény részét: Kérem hozzá t. uraim az önök további szíves támogatását és bizalmát. (Zajos helyeslés, hosszantartó taps és éljenzés.)

Szterényi József beszámolója nagy hatást keltett nemcsak a magyar, de a szász hallgatóság között is s az államtitkár lelkesen megjelenezte. Este fényes lakoma volt tiszteletére, amelyen számos felköszöntő hangzott el.

A forradalom Spanyolországban.

Barrikád-harcok Barcelonában.

Akárhogy működik is Spanyolországban a cenzura, bármiképpen titkolóznak is, mégis tudja már az egész világ, hogy Spanyolországban igen nagy arányokat öltött már a forradalom. Alfonz királynak súlyos gondja van és a veszedelem is nagy, amely környékezi. Legújabb jelentések szerint már Barcelonában barrikád-harcok voltak. Reguláris csapatok tüzelnek a barrikádokra és piros a kövezet az embervértől.

Ami a forradalom genézisét illeti, az egész harc Marokkóra vezethető vissza. — Mililla környékén egy spanyol-francia konzorcium kibérelt vas- és szénbányákat. A kabilok ezt igen rossz szemmel nézték, mert jogaikba való beavatkozásnak tekintették. De mivelhogy a marokkói szultán megadta a bányakoncessziót, zugulódva bár, de belenyugodtak a dologba a kabilok. Azonban a spanyolok vasutat is akartak építtetni a kibányászott anyag elszállítására, de ezt már a kabilok nem tűrték. Megtámadták a bányákat és elkergették a munkásokat.

Morena spanyol tábornok a csapataival helyre akarta állítani a rendet, katonákkal. De csakhamar kiderült, hogy kevés katonája van. Erősítést kapott ugyan, — most már 20.000 embere van — de még mindig nem bír a kabilokkal. Minden kormány felhivatalosan azt jelenti, hogy Melillában nincs baj s minden esemény megcáfolja a felhivatalos kommunikéket, mert a sebesülteket egyre nagyobb számmal szállítják haza.

A zavargások Barcelonában.

Páris, július 29. A Havas-ügynökség jelenti Cerberéből: Barcelona-i jelentések szerint ott a zavargások tovább folynak. A tömeg és a rendőrség között történt egyik összeütközésnél 11 ember meghalt és ötven megsebesült. A katonák ismételten vonakodnak a tömegre löni. A kereskedelem teljesen megszűnt. Egész Katalania forrong. Portbouban kihirdették az általános nagy sztrájkot.

Tüzelés a barrikádokra.

Madrid, július 29. A belügyminisztérium a következő közleményt adta ki: Reusban és Alcoyban az általános sztrájkot proklamálták. Mindkét helyen zavargások fordultak elő. Alcoyban a csapatok kényszerítve voltak löfegyverüket használni. Cala-

horában a tömeg kirabolta egy vonatot. A csapatok tüzeltek, miáltal több ember meghalt és többen közülük megsebesültek. Barcelonában délben kezdék meg a csapatok a tüzelést a barrikádok ellen. Ebben a műveletben tüzéség is résztvett. A kormány a leghigorubb utasította a kormányzókat, hogy a rendet minden körülmények között fenntartsák.

London, július 29. Melillában egy egész zászlóalj zendülésben tört ki és ahelyett, hogy harcba ment volna az ellenség ellen, megszökött. Csak a zászlóalj parancsnoka nem mozdult a helyéről és elesett. Más csapatok azt követelték a tiszteltől, hogy ne mögöttük, hanem a tűzvonalban álljanak fel, mert különben nem engedelmessékednek.

A debreceni csata emlékűnepe

A városi tanács rendezi.

Az ünnepség programja.

Augusztus másodikát, a dicsőséges szomorú debreceni csata évfordulóját minden esztendőben kegyeletos módon szokta megünnepelni Debrecen város közönsége. Az ünnepségeket rendszerint a főiskolai ifjúság rendezi, de az idén, a szokástól eltérőleg, nem vállalták magukra az ünnepély rendezését a főiskolai ifjak, mivel — vakáció lévén — nem tartózkodnak oly nagy számban Debrecenben hogy az ünnepély rendezését képesek volnának ellátni.

Az ifjúság Debrecenben tartózkodó képviselői értesítették erről a város tanácsát. A városi tanács, nehogy a nagy emlékeztető nap évfordulója, mely ez évben éppen a hatvanadik, minden nyom nélkül suhanjon át a városon, elhatározta, hogy a debreceni csata évfordulóján ez idén ő rendez ünnepséget.

A tanács az ünnep előkészítésével megbizta Vecsey Imre főjegyzőt, aki ma délben több lelkes polgár meghívásával értekezletet tartott az emlékűnnepély ügyében.

Az értekezlet elhatározta, hogy az ünnepélyen való részvételre felkéri a Munkásdalárdát, továbbá az Egyetértés zenekart, a 48—49 iki honvédegyletet, a debreceni függetlenségi kört és felhívást bocsát ki a város hazafias közönségéhez.

Egyszersmind megállapította az értekezlet az ünnepély rendjét, mely a következő:

Gyülekezés délután 4 órakor a városháza udvarán. Fél öt órakor indulás a honvédtetőbe, ahol az ünnepély a következő programmal fog lefolyni:

1. Himnusz Erkeltől, éneklí a Munkásdalárda.
2. Emlékbeszéd és a honvédelemk megkoszoruzása: Konez Akos tb. tanácsnok, főlevéltárnok.
3. Rákóczy dal Révfitől, éneklí a Munkásdalárda.
4. Szavalat, tartja Szilágyi Géza ügyvéd-jelölt.
5. Honfidal Hubertől, éneklí a Munkásdalárda.
6. Szózat, éneklí a közönség.

Az ünnepélyen a városi tanács és a város tisztviselői kara testületileg fog részt venni, ezen kívül a tanács egy babérkoszort is készített a város nevében. Augusztus 2-án este az öreg honvédeket a város a nagyerdőn vendégül látja.

Az értekezlet végül felkéri a háztulajdonosokat, hogy házaikat lobogózzák fel.

Hűsítő hírek

— Csak kánikulában olvasandó! —

Tekintettel a nagy forróságra, tisztelettel alulírott kötelességemnek tartom a nyájas olvasóknak néhány oly hírrel kedvetkenni, amely megdermeszti ereiben a vért, amely fogait megvacogtatja, amelyetől kileli a hideg.

Ha a mostani kormány leköszön, következik természetesen egy másik és mi abban a szerencsés helyzetben vagyunk, hogy a névsort szószerint leköszölhetjük:

Miniszterelnök Szekszárdi Mirosláv, horvát
Belügyminiszter Burzavku Juon, oláh
Kereskedelemügy Trzenszky Janó, tót
Honvédelmi Zivankovics Lázó, szerb
Igazságügy Smirkazees Tédé, szász
Vallás és közoktatásügy Grunz Bunz, pangermán.

Tessék arra gondolni, hogy ily minisztérium intézné Magyarország ügyeit és bizony rá nyájas olvasó le- és elhülsz.

Közlünk egy részletet egy nagyívű ifjú títán regényéből.

... Az őgróf eleinte a földre szegezte tekintetét; de mert Elvira belépett, kálapácsot és vésőt hozott, hogy felfeszítse onnan. Sikerült és egyik kezében a vésőt, a másik kezében a kálapácsot, a harmadikkal megragadta elvirát. A brutális támadásra Elvirának leesett az álla. Az őgróf lehajolt és udvariasan átadta. Erre Elvirának a boldogságtól repesni kezdett a szíve; az őgróf egy lepkefogót hozott és elfogta.

— Az enyém! Megvan: kiáltá diadallal az őgróf.

— Tartsa meg! szót Elvira és csókolj n meg. Az őgróf ak erre nába szállt a bátorságra Rőtön mekereste és mikor megtalálta — megcsókolta Elvirát.

— A boldogságtól elveszttem a fejem! hörgő és úgy tön...

... Többet ebből nem közlök; a hatást azt hiszem már elértem. — nyájas olvasó, a fogad már vacog.

Még egy hír...

Csiba János három éves kis fiacskája nyugodtan játszadozott a negyedik emeleten a nyitott ablakban.

Az anya belépett és fiát meglátva: felsikoltott. A fiúcska a sikoltásra felugrott, megcsuszott és kiesett az ablakból. Az anya — ki ek a kezében spirituszgyorsforraló volt — elájult. Ruhája az égő spiritusztól tüzet fogott. A férj, aki épen belépett, látva a rettenetes csapásokat: radrárszójára felakasztotta magát. Azonban, hol a veszedelem legnagyobb, a segítség ott van legközelebb. A fiúcska egy szénárszekérre esett és így semmi baja sem történt. Felsietett a lakásba, ahol közben az elősiető házbéliek eloltották a tüzet és az anya sértetlen maradt. Az apát is levágták, aki zokogva őlte keblére családját.

... Több hűsítő hirt, majd a nyár folyamán.

LEVÉL

az illavai fegyházból.

Sóvágó János irta.

Haldoklik a vén haramia.

Sóvágó Jánosról még nem is olyan régen vásári dalokat énekeltek Debrecenben és a vén haramia nevét úgy emlegette a pór nép és a külsőség, mint Debrecen Rózsa Sándorját vagy Sobri Jóskáját. Valóságos legenda vette körül a vén betyárnak alakját, akire még mindenki emlékszik s aki egy esztendőn át rettegsben tartotta Hajdumegyét és Debrecen városát.

Legutolsó nagy bűne Sóvágónak a Méliusz-téri rablógyilkosság volt, amelyet ugyan be nem vallott a vén zsvány, de annyi bizonyíték volt ellene, hogy az esküdt-

szék verdiktje alapján életfogytig tartó fegyházra ítélte a debreceni törvényszék.

Idestova három éve, hogy Sóvágó János az illavai fegyházban van. Ez az állapot nem tetszik neki, amit bizonyít az is, hogy védőjéhez Kardos Samu dr.-hoz levelet intézett, amelyben kéri, hogy vétesse fel újra a perét, mert áttatlanul szenved. Kardos Samu nem ment bele a dologba.

A vén haramiát a fogság teljesen összehörte. Nagyon bántódik a fegyházban. Leveleiben, melyet bősörményi rokonságához irt, keservesen panaszkodik.

Azt irta néhány hét előtt, hogy éri, hogy rövidesen meg fog halni. Rokonsága a napokban újból levelet kapott Sóvágó Jánostól. Ez a levél közli, hogy annyira megbetegedett a feyházban, hogy kénytelen volt a rabkórházba felvételni magát. Utolsó óráit éi itt a haramia. Tudóvszt kapott Sóvágó és az sorvasztotta el.

Bősörményi tudósítónk jelenti, hogy Sóvágó rokonsága fel akarja keresni Illaván a sir szélén álló öreg bűnöst.

Pusztító tűzvész a debreceni határban.

A Harstein-tanya lángokban.

Dohánypajtába égett gyermek.

Rövid időn belül egymásután több nagy tűzveszedelem pusztított Debrecenben és annak környékén. Alig tiz nap alatt két alkalommal is tűz ütött ki a Vargakertben, a közel vidékről pedig nap-nap után kapjuk a tüzesetekről szóló híreket. Ma a kora délutáni órákban nagy izgalmat keltett Debrecenben az a riasztó hír, hogy a határban fekvő Harstein-tanya leégett. Óriási kiterjedésű pusztta a Szentgyörgyön levő Harstein-uradalom s így érthető az az izgalom, melyet a tűz kitérése keltett a vároban.

Több százezer koronás kár lehetett volna, ha kedvező szél nem fuj. Ha a szél északról dényugatra megy, rettentő tuzkatasztrófa keletkezett volna. A nagy anyagi kár mellett rémes katasztrófa is történt. Egy kétéves kisgyermeket bent felejtettek az égő dohánypajtában. Az értékes holminknak, buzának, dohánkyötegeknek átszállítása után jutott eszébe valakinek, hogy egy kis gyermek is bent van a pajtában. Amikor a tűzoltók megmentésére behatoltak, a kis gyermek már porrá égett s csak a koponyája feküdt ott a még mindig égő zsarátnok közt.

A tűz még a késő délutáni órákban is javában égett. Debrecenből tizenöt tűzoltó teljes felszereléssel ment ki a szentgyörgyi pusztára, akik a felsőjózsaí tűzoltókkal szinte emberfeletti munkát végeztek, hogy a lángnyelvek tovaterjedését megakadályozzák.

A tüzről az alábbi részleteket jelenti tudósítónk:

Ma, a kora délutáni órákban érkezett a hír, hogy Harstein Péter debreceni nagybirtokosnak Szentgyörgyön levő hatalmas kiterjedésű pusztáján 1 órakor tűz ütött ki. A dohánypajtából keletkezett a veszedelem s nem teit bele egy

Amerika történetében. A nagyarányú pénzhamisításról most igyekeznek lerántani a leplet a köztársaság detektív serege és máris sikerült néhány rendkívül fontos részletet megtudni. A vizsgálat szálai Brooklynba és New Jersey-állam néhány kisebb városába vezetnek és pedig a városok olasz negyedébe. Az eddigi kutatás azonban azt igazolja, hogy a hamis dollárokat Olaszországban gyártják és onnan küldik az Egyesült-Államokba. A hamisított pénzek kétdollárosok. Remekül utánoztak papírpénzek ezek s könnyen meg tévesztik a szakértőt is. Több vasutvonal igazgatósága megbagytta jegykiadóinak, hogy kétdolláros bankjegyet ne fogadjanak el az utasoktól.

— **Békéscsaba lángokban.** Békéscsabáról táviratozzák: Rettenő tüzvész pusztított ma Békéscsabán. Stern Hermannak háza kigyuladt s a szikrák szerte repültek az egész városban. *Huszonhárom ház lángokban áll.* A csabai, gyulai, aradi tüzoltók végzik az oltási munkát, de a tüzet lokalizálni még nem sikerült. A tűz még mindig tart.

— **Nyilatkozat.** Szükségessé tartom nyilvánítani, hogy a tegnapi falragasztáskor hirdetett Hajnal Artur színész velem nem azonos. *Hajnal Artur.*

— **Szerelmi dráma.** Székesfehérvárról jelenti tudósítónk: Bicske község határában az országút mentén, nem messze a vasuti állomástól ma reggel négy órakor súlyosan sebesült férfit és nőt találtak. A férfi Urhejez Kornél budapesti műszerész a nő pedig Fejlik Paula budapesti leány. A férfi jobb halántékában két golyót, a nő mellében öt golyót, fejében pedig két golyót találtak. A két súlyosan sebesültet ma délután Bicskéről beszállították a székesfehérvári kórházba. A nő még most is eszméletlen kívül van, a férfi azonban eszméletre tért és elmondotta, hogy Budapestről utaztak Bicskére és éjjel tízenkét órakor öngyilkosságot követtek el. Érdekes, hogy mikor megtalálták őket, úgy a férfi, mint a nő kezében egy-egy revolver volt s alkalmasint úgy követték el az öngyilkosságot, hogy egymásra lövöldöztek.

— **A megvadult lovak áldozata.** Vég Imre 46 éves földesi földmivelő pelyvát szállított a mezőről haza, s maga pedig a magasan felrakott kocsij tetejére ült. Azonban a kocsi sehogysem akart megindulni, hiába nógatta a lovakat, majd egy erőset a pótló közójük, amittől a lovak annyira megijedtek, hogy magukra rántották. Véget a gyepelével együtt s örülden vágatni keztek. Közben a szerencsétlen ember a lovak alá került, s a megvadult állatok az országúton, mezőkön végig hurcolták, míg csak le nem esett a már halott ember a székről.

— **A Tisza halottja.** Tóth Péter Sándor Tiszadadi arató munkás a napokban a Tiszába ment fürödni. Társai figyelmeztették, hogy azon a részen roppant veszélyes a fürdés, Tóth azonban nem igen figyelt rájuk s mégis ott ment be a folyóba. A sebes ár rögtön elsodorta, annyira, hogy nyoma veszett. Egy hét múlva fogták csak ki a már feloszlásnak indult holttestet.

— **Csupán két este,** ma és holnap, játszik már Baumann Károly az Arany Bika Mulatóban. Aki még nem élvezte a felséges humorát, aki még nem mu'athatott az ő páratlan előadásán, az siessen és idejében foglaljon le az Arany Bika Mulatóban egy jó asztalt. Baumannal együtt bucsuzik az egész kiváló társulat. A csodaszép 6 Vintás lány, The Jonsons komikus zsonglőrök, Brothers Griff erdművészek, a bájos Elli Flott, Fenyvessy Erna, Sellő Frici stb. mind-mind csak a két estén gyönyörködte-tik már közönségünket.

— **Györfy Sándornál Simonfi-utca 2 szám alatt üzletáthelyezés miatt mélyen leszállított árak. Berendezés eladó.**

— **Kugler Gerbeaud cukorkák főraktára Koutsek Gézánál.**

— **Pályázati hirdetés.** 2309, 3746, 4304, 9768, 9980 és 10426—1909 szám. Debrecen sz. kir. város Tanácsa a Koronázási emlékünnepe alkalmával létesített „Koronázási alap” művészeti és iparművészeti célra szánt 600—600 koronás két ösztöndíjára, valamint a „Meszena” alapítvány egy 600 és két 300—300 koronás ipari ösztöndíjára, melyek közül az előbbi egy kezdő iparosnak műhely berendezés és tovább fejlesztés céljából, a két utóbbi pedig iparos segédeknek tanulmányozási célokra adatik ki, az 1909/10 isk. évre nyilvános pályázatot hirdet s felhívja mindazon első sorban debreczeni illetőségű, szegény sorsu egyéneket, kik a művészet, iparművészet és ipar bármelyik ágában szerzett ismereteiket, tanulmányait, közép, vagy felsőbb ipariskolákban tovább fejleszteni óhajtják, hogy ezen ösztöndíjak elnyerése iránti kérvényüket okmányokkal s esetleg már kész műveikkel közzétesse a Polgármesteri titkári hivatalba f. évi szeptember hó 20-ik napjának déli 12 órájáig annál is inkább adják be, mert később érkező kérvények figyelembe nem vétetnek. Debreczen sz. kir. város Tanácsnak 1909. évi július hó 26-ik napján tartott üléséről. *A városi Tanács.*

— **Polgári fiúiskolai beiratások.** A debreczeni kereskedő társulat által fentartott kereskedelmi tanintézettel kapcsolatos polgári fiúiskolába / Kereskedelmi akadémia épület. Piac utca 8 sz. / naponként délelőtt 11-től 12 óráig eszközölhetők a beiratások.

— **Női kereskedelmi tanfolyam:** A debreczeni kereskedő társulat által fentartott kereskedelmi tanintézettel kapcsolatos egy éves női kereskedelmi tanfolyamra, valamint a felső kereskedelmi iskolai frattségire előkészítő három éves női tanfolyamra a beiratások naponként délelőtt 10-től 12 óráig eszközölhetők.

Regény-Csarnok.

A bojár leánya.

— Regény. —

(82.) Irta: **Vértesi Arnold.**

Tegnap hosszabban beszéltem vele és... én istenem. Gyuri, igyekezzünk öt elvinni a helyről, messze máshová, a hol szórakozást talál s megmenekül a komor emlékektől. Igyekezzünk mielőbb.

Csongrády Gyuri kezdte már érteni Armin szavait s megrázkódott. Soha ez eszébe nem jutott. Ez irtózatos gondolat, mely megsejtőstotta egészen; nem tudott felelni rá s még kételkedett, vajjon ezt érti-e Armin a mire ő most gondolt.

Fehér Armin észrevette szavainak hatását s közelébe vonva székét, nyíltan, elhatározottan szólt:

A— mit mondani akarok, Gyuri, az rettenetes. Lelkem mélyéig remégek, de meg kell kérdeznem tőled, nem vettél észre valamit... valami agvasztót Pali megaviseletében? Nem vetted-e észre, hogy gondolkodásom néha zavart, hogy észéde... oly csodálatos és néha beszél különös dolgokról, álmodozásokról, melyeket józan ész t...; Az Isten szent nevére, kérlek, Gyuri, ne hagyd öt magában járni keln!

Csongrády Gyuri rémülten ugrott föl. — Nem, nem! — kiáltá indulatosan s keze öntudatlan az asztalon heverő finom szivartróhoz kapott s oly erősen markolta meg azt, hogy a szép csecsebecse, melyben a nőtlen aggelegény örömet talált, ezer darabra morzsolódott s a szivarok széthulltak az asztalon és a földön. — Hallgas! Ne szólj. Nem, nem! Az irtózatos gyanu. Nem nem igaz!

— Isten adja, hogy teneked legyen igazad — szólt Fehér Armin szomorúan sóhajtván. — Vigyázz, félek, nagyon félek, hogy nemsokára fogsz hallani tőle csodálatos dolgokat, zavart arccal támadt meséket. Az istenne kérlek, viselj gondot a fiura.

Csongrády Gyuri reszketve állt föl székéről.

— Hallgas! Az Isten meg fogja bírni. XX

Ugy látszott most már. Fehér Armin hosszabban akar itt maradni. Legalább semmi előkézületett nem tett az elutazásra, nem is beszélt arról, hogy mikor szándékozik elmenni.

(Folytatjuk.)

Terménytözsde.

Schvarcz E. debreczeni bizományos távirati jelentése Budapest, 1909. július 29.

Készlet 10 drágább, határidők szilárdan indultak zárlatkor elgyengültek.		
1909. októberi buza	13.65	13.66
májusi buza	—	—
1910. áprilisi buza	13.94	13.95
májusi roza	—	—
1909. októberi roza	9.87	9.88
áprilisi roza	—	—
1909. októberi zab	7.59	7.60
májusi zab	—	—
áprilisi zab	—	—
1910. májusi tengeri	7.07	7.08
1909. júliusi tengeri	—	—
augusztusi tengeri	7.81	7.82

Villamosvilágítást,

telefonok, villamos csengők berendezést, javítást. Évi jövedelmek tartását egy helyben, mint vidéken a legjobb anyaggal, legolcsóbban eszközöl.

Földvári L.

Debreczeni első elektrotechnikai gyár és villamos szerelési vállalat.

Csillárok, ivilámpák, villamos motorok, szellőztetők, diaamok állandó nagy választékban. Raktáron tartom a legjobb gyártmányú Wolfram és Osmium égőket.

KÖZPONTI DROGUERIA

Telefon. DEBRECZEN. Telefon. Piac-utca, Városház épület.

Gazdaságok és gyártelepek részére előírás szerint berendezett mentőszekrények, kötszerek, desinficiálószerek: Creolin, Carbol, mindennemű állatgyógyászati cikkek és műszerek. Sertés és marha tápperek és fluidek nagy raktára, ugyancsak nagy választék mindenféle gumiarabikum, sörvértök, valamint lényegesen másféle vegyszerekben.

Villamos világítást,

a villamos csengők, házi telefonok berendezését és évi kezelését és minden a szakba végtő legkomplikáltabb munkát egy helyben mint vidéken a legolcsóbban és szakszerűen — több évi jótállás mellett vállal.

FÖLDES SÁNDOR

elektrotechnikai vállalat Debreczen, Nagytrattik udvar

Minden irányba égő Wolfram-lámpák, ivilámpaszekrények, csillárok, izzólámpák nagy választéka a legolcsóbb árban. Kölcson ivilámpák havi 8 korona díjért.

Telefon 210. Telefon 210.

NAGY LAJOS Hirdetési Nagyvállalatának Irodájából Csapó-u 13.

Eladó az o'ajütő mellett levő Kónyatelepen 31. szám alatt az özv. Kozma Józsefné asszony tulajdonát képező 870 négyszögölnyi kiterjedésű ingatlan, melyből 600 négyszögölnyig jőkarban levő 9 éves ezerjő termő szőlő, van rajta téglából épült és cseréppel fedett lakás, mely magában foglal két szobát, konyhat, jó vizű kut az udvarban, továbbá van rajta hizláló 150 darab sertés részére, két cserepes magtar és egy göré, teljesen tehermentes és ára mindössze négy ezer forint!
Szomszédja dr. W. isz Bernát ügyvéd ur.

Stock-Cognac Medicinal

szavatolt valódi bor-párlat

Camis és Stock gőzpároló telepéből, BARCOLA.

Egyedül Cognao-gőzfőző állandó hivatalos vegyi ellenőrzés alatt.

Kapható minden jobb üzletben.

A feltaláló leányai.

Impozáns nagyszerű hajzatot

szerezünk és tartunk meg egész a v'n korig minden nagyobb fáradság nélkül, bajos manipulációk nélkül és lényegesebb költség nélkül, ha valódi célirányosan összeállított hajvizet használunk, a mely a fejbőrt erősíti és tisztán tartja és a mi legfontosabb ha a haj természetes zsirtartalmát rendezzük. Zsíros, olajos hajnak használjunk:

Uhlmann Peru Tannin vizet

zsirtartalom nélkül (veres csomagolás) Száraz, kemény, törekeny hajnak:

Uhlmann Peru Tannin vizet

zsirtartalommal (zöld csomagolás). Együttal eltávolítja a kellemetlen izadtságot és a haját szagossá, ingóvá, fényessé és puhává teszi. Nem támadja a haj színét, nem piszkol és nem csinál folót. Tiszta és világos és finom parfümös, üvegeje K. 2.50 és K. 5.—

Főraktár Ausztr. Magyarország részére: — Vertriebsgesellschaft Wien, I., Karlsplatz 3. —

Kapható Iósa és Ióna gyógyszerkereskedésében, valamint minden gyógyszerertárban és illatszertárban

Hajdusági bajuszpedrő

kítüntetve a bécsi, párisi és londoni kiállításon arany éremmel és oklevéllel

Hajdusági Bajuszpedrő.

Elismert legjobb különlegesség a bajusz növesztésére és ápolására, mely meg nem avasodó szirmentes növényi balzsamos anyagokból készült.

Hatása gyors és biztos. Törvényesen védve.

1 doboz 50 fillér, postán csak 2 doboz káldetik 2 korona 10 fillér bérmentve utánvétellel.

Védjegy.

Egyedül készítő

Grósz Nagy Ferencz

DEBRECZEN, Kossuth-utca 8. szám. „Arany egymarka” gyógyszerertár
Telefon 404. Telefon 404.

A legjobb fém-tisztítószer

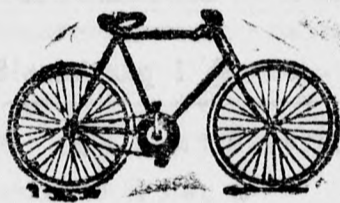
Fogyasztás évente 60 millió doboz.

Mindenütt kapható

Kerékpárok

mielőtt kerékpárt vagy bármily alkatrészeket szándékozik venni, saját érdekében keresse fel cégemet, hol olcsón gyári árban szerezhethet be mindent. Raktáron tartok elsőrendű

kerékpárokat,

valamint mindennemű alkatrészeket, 20 koronán felüli vásárlásokat és javításokat kedvező fizetési feltételek mellett eszközök. Varrógép, gramaphon és villamosági cikkek raktára és mindezek javítása

B. pártfogást kérve, tisztelettel Geller Henrik, exelótt Geller és Németh Debreczen, Hatvan-u. 8.

Hatóságilag engedélyezett

Végeleadás

**Budapesti Koronás Áruházban
Debreczen, Piacz-utca 7.**

Majolik,- üveg,- porcelán áruk, gyermekjátékok minden elfogadható áron.

Az összes üzleti berendezés olcsón eladó.

Nagy Lajos Hirdetési Nagyvállalatának Irodájából Csapó-u. 13.

Csoda olcsó gőzcséplő!

Rajta gépezsek!

Gazdálkodók!

Eladó egy teljesen jókarban és jelenleg is üzemben levő 8 lóerős gőzcséplő, teljesen új tüzszekekrényvel jövőre kerül nyomás alá

és ára mindössze 650 forint.

Bővebb felvilágosítást teljesen díjtalanul nyújt a NAGY LAJOS Irodája Csapó utca 13. szám alatt.

Apró hirdetések.

10 szög 40 fillér, azontul minden szó 4 fillér, a legkisebb hirdetés 40 fillér.

Vastag betűkből szedett minden szó 8 fill. Apró hirdetések előre fizetendők. Vidéki tudakozásnál tessék választványt csatolni.

Ha valamit venni, vagy eladni akar, tudassa szándékát a „Debreczeni Független Ujság” apró hirdetési rovatában. Nincsen gyorsabb, biztosabb és olcsóbb módja annak, hogy célját elérje, mert apróhirdetését már a megjelenés napján sok ezer ember olvassa.

Levelezés.

Fiatal, szép és szolid esinos baraa leány jobb módú idősebb ur barátságát keresi. Becses leveleket „Édes bácsi” jellegre a lap kiadójába kérk.

Fiatal lányok Kisméreny meg öök közül vasárnapi kirándulások és hétéköznap séták céljából i jellegre, fess ügyvédjelölt tel? Jellegem: „Ügyvéd” a kiadóhivatalba.

Vasárnapi kirándulásra szép fiatal ur nttár sat keres fiatal fess doktor, ki költséget fedez. Találkás levelek „Vigvédő y” jeli ére a kiadóhivatalba küldendők.

Moderen gondolkozású étes tb ur ember keres fess, erélyes urnót kinek enede mes szórakoztatója lenne kdek kizárva. Ajálatokat „Modrn” jellegre a kiadóba.

Betöltendő.

Pénzbeszedő ügynökök magis javada'mazá - sal felvételnek. Gedő varróép raktára Piacz utca 56

Adás-vétel.

Kerestetik egy jókarban levő kerékpár kész pénz fizetés mellett megvételre.

Zsákok, vizmentes és rostáló ponyvák ugy köcsön mint megvételre a legolcsóbban beszerezhető Foan József zsáküzletében Petőfi tér a nagyalomák közepében.

Vigyázzon! Uraktól levetett ócska ruhákat igen tisztességes árban vesz Rósenberg Beni Bádógos-utca 4. szám.

Debreczenben forgalmas helyen jó forgalmu fűszer üzletet: átvételre keresek ozim a kiadóhivatalba.

Eladó 76 kereszt lucernáról való buzaszalma és 6 méter buza törk a Varga kert hátulján a Nagy Sándor bérletén.

Különféle.

Intelligens izr. csa ádná. 2-3 iskolás fiu gyermek teljes ellátásra elfogadjatik ozim a kiadóhivatalban.

Egy két szobás, előszobás lakás mellékhelyisésekkel együtt közel a Piac-utcahoz augusztus elsejére kiadó. Bővebbet a kiadóhivatal.

Újonnan fessett két utcai szoba butorral a vagy anélkül kiadó. Bathlen-utca 12.

CZIGARETTÁZOK!
100 db havely nikotin mentes:
Kip. kop. 08) Riz. 14
Tiszti. 10) Parafic. 16
Dezhab. 12) Arany. 20
Kolibri, különlegesség 16 k.
Kapható HARMATHS szivarokhoz és különlegességek foraktárában Debrecen Sívészkerl. u. 14.

Boros hordó

gyártás és raktár

minden nagyságban

„Margit“-fürdőtelep.

Ugyanott ajtós hordók vannak raktáron 1200-1500 literesig.

Iroda: Péterfia-utca 76.
Kádársegédek felvételnek.

Donogán és Somossy

Debreczen, Ristemplombazár.

Mosó kelme ajdonságok

Zephyr — Batist —
Ottomán vászon — Kreton
— Voile de laine —

:: óriási raktára ::

Butor óriási választékban a legegyszerűbbtől a legmodernebb kivitelig; fényezett mahagóni, cseresznye és javorfából teljes berendezések. HITELRE vagy RÉSZLETFIZETÉSRE minden kamatfelszámítás nélkül készpénzben szállítok. Árjegyzék ingyen; képes album 80 fillér.

Nagy Imre lakberendezési vállalkozó.
Budapest, Váci-körút 9. Szerecsen-utca sarok.

Zsák és ponyva

olcsó és szolid kiszolgálás mellett ugy kölcsön mint megvételre csakis

Wiener Adolf

cégnél kapható

DEBRECZENBEN,
Kossuth utca 27

Legbiztosabb széplőtőszér a

Fáy-féle Arc-Crém

Kitüntetve a Bécsi, Párisi és Londoni kiállításon arany éremmel és oklevéllel.

Hatása csodás!

Szépít, fiatalít! Legkímélőbb szer széplőtőszér, pattanások és az arczör tisztalanságai ellen. Egy tégely 1 kor, hozzá való „Fáy” szapan 1 korona.

Kapható a készítő

Grósz Nagy Ferencz

gyógyszerésznél

DEBRECZEN, Kossuth-utca 8. sz.
„Arany egyszaru” gyógyszerár.
Telefon sz. 496. Telefon sz. 496.

1 pár kézelő 5-rétű 15 kr.

Piacz-utca 19. szám, Bika mellett

a volt Debreczeni Nagy Áruházban

mindennemű rövid és rövidáru, valamint férfi divat cikkek nagyon olcsón lesznek árusítva.

1 méter 120 cm. széles gyapju lüszter	—	—	65 kr.
1 méter legfinomabb minőségű karton	—	—	21 kr.
1 méter jó mosó Delain	—	—	23 kr.
1 pár fegyhazi kötésű férfi sockni	—	—	14 kr.
1 drb férfi angol Zephyr ing, legjobb minőség	—	—	1 frt 25 kr.
1 drb aplicált stor ablak függöny	—	—	3 frt 50 kr.
Divatos csikos női harisnya	—	—	23 kr.

Mindenféle rövidáru cikkek meglepő olcsón!

Tisztelettel **Sugár Dezső.**

Ágytorító garnitúrák nagy választékban.

Pozsonyi elektrotechnikai szakiskola

Vallon-utca 14.

Ezen szakiskola kiképez oly fiatal embereket, kik vagy mint elektrotechnikusok vagy mint villamos telepek vezetői és hivatalnokai működni kívánnak. Szükséges előképzettség 3-4 közép — vagy polgári iskola. Tanulmányi idő 2 év. — Értesítő és bármilyen felvilágosítás ingyen és bérmentve küldetik. — Az egyévi önkénteségi jog külön előadások hallgatása által megszereshető.

Az igazgatóság.